

GESTRUCTUREERDE HANDLEIDING BIJ DE VRAGENLIJST VOOR DE DEPRESSIESCHAAL VAN HAMILTON (SIGH-D)

Janet B.W. Williams, D.S.W.

Deze handleiding bij de vragenlijst is gebaseerd op de depressieschaal van Hamilton (Hamilton, Max: A rating scale for depression. *J Neurol Neurosurg Psychiat* 23:56-61, 1960). De ankerpuntbeschrijvingen, waarin zeer weinig wijzigingen werden aangebracht, zijn overgenomen uit de ECDEU Assessment Manual (Guy, William, *ECDEU Assessment Manual for Psychopharmacology*, Herzien 1976, DHEW Publication No. (ADM) 76-338). Er werd een betrouwbaarheidsonderzoek van SIGH-D gerapporteerd (Williams JBW: een gestructureerde handleiding bij de vragenlijst voor de depressieschaal van Hamilton. *Archives of General Psychiatry* 45:742-747, 1988).

Copyright ©1988, 1992, 1996. Alle rechten voorbehouden. Toestemming wordt verleend tot reproductie voor gebruik door onderzoekers en klinici.

Correspondentie: Dr. Williams, New York State Psychiatric Institute, Unit 60, 1051 Riverside Drive,
New York, New York 10032

BEOORDELINGSSCHAAL DEPRESSIEVE SYMPTOMEN – IN TE VULLEN DOOR CLINICI (IDS-C)

Rush, A.J., Gullion, C.M., Basco, M.R., Jarrett, R.B. en Trivedi, M.H. Beoordelingsschaal Depressieve Symptomen (IDS): Psychometric properties. *Psychological Medicine*, 26:477-486, 1996.

INSTRUCTIES VOOR INTERVIEWERS:

De eerste vraag voor elk item (vetgedrukt) moet gesteld worden precies zoals ze neergeschreven is. Er zijn ook follow-upvragen voor verdere opsporing of verduidelijking van symptomen. De gespecificeerde vragen moeten gesteld worden tot wanneer u over voldoende informatie beschikt om het item met zekerheid te evalueren. Het is mogelijk dat u zelf nog een aantal follow-upvragen moet stellen om de nodige informatie te bekomen. Indien het antwoord op een specifieke vraag al gekend is, volstaat het om de informatie door de patiënt te laten bevestigen (bv.: "U zei dat..."), een evaluatie te maken en door te gaan. De eindscore voor elk item moet een evaluatie en een afweging van de ernst en frequentie van het symptoom weergeven.

Noteer dat patiënten met chronische symptomen mogelijk niet in staat zijn om een periode van normale toestand te identificeren of te kennen kunnen geven dat 'depressief zijn' hun normale toestand is. Depressie mag in dergelijke gevallen echter niet als 'normaal' opgetekend worden (i.e. een score van "0").

GESTRUCTUREERDE HANDLEIDING BIJ DE VRAGENLIJST VOOR DE DEPRESSIESCHAAL VAN HAMILTON (SIGH-D)* en BEOORDELINGSSCHAAL DEPRESSIEVE SYMPTOMEN (IDS-C) (SIGHD-IDS)

Gecombineerd instrument ontwikkeld door Kenneth A. Kobak, Janet B.W. Williams, en A. John Rush

OVERZICHT: ik wil u graag enkele vragen stellen over de afgelopen 7 dagen. Hoe hebt u zich gevoeld sinds afgelopen (DAG VAN DE WEEK)? INDIEN POLIKLINISCHE PATIËNT: hebt u gewerkt? ZO NIET: waarom niet?

Hoe is uw stemming tijdens de afgelopen 7 dagen geweest (vergeleken met als u zich goed voelt)?

Bent u neerslachtig of gedeprimeerd geweest? Bedroefd? Hopeloos? Hulpeloos? Waardeloos?

- ZO JA: kunt u dat gevoel beschrijven? Hoe slecht is dat gevoel?

Hebt u wat gehuild?

Hoe voelt u zich m.b.t. de toekomst? (optimistisch/pessimistisch). Voelt u zich beter wanneer anderen u aanmoedigen of geruststellen? Denkt u dat de dingen beter gaan worden, dat ze in orde komen?

INDIEN GEDEPRIMEERD: kreeg u tijdens de afgelopen 7 dagen een betere stemming wanneer er iets goeds gebeurde, hoe onbeduidend dit ook was? Hoelang duurde deze betere stemming? Zijn er dingen gebeurd die uw stemming zouden moeten hebben verbeterd, maar die toch uw stemming niet verbeterden?

Hoe vaak hebt u zich tijdens de afgelopen 7 dagen (EIGEN EQUIVALENT) gevoeld? Elke dag? De hele dag?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

1. Gedeprimeerde stemming (bedroefd, hopeloos, hulpeloos, waardeloos):

- 0 - niet aanwezig
- 1 - alleen tijdens vraagstelling aangeduid (*soms, lichte depressie*)
- 2 - spontaan verbaal meegedeeld (*persistent, lichte tot gematigde depressie*)
- 3 - niet-verbaal gecommuniceerd, d.w.z. door gezichtsuitdrukking, houding, stem, neiging tot huilen (*persistent, gematigde tot ernstige depressie*)
- 4 - PRAKTISCH ALLEEN die gemoedstoestanden die door spontane verbale en niet-verbale communicatie werden uitgedrukt (*persistent, heel ernstige depressie, met extreme hopeloosheid of huilbuien*)

5. Stemming (bedroefd):

- 0 - is niet bedroefd
- 1 - is minder dan de helft van de tijd bedroefd
- 2 - is meer dan de helft van de tijd bedroefd
- 3 - is bijna altijd erg bedroefd

8. Reactiviteit van stemming:

- 0 - bij positieve gebeurtenissen verbetert de stemming gedurende een aantal uren tot een normaal niveau
- 1 - bij positieve gebeurtenissen verbetert de stemming, maar voelt zich niet zoals gewoonlijk
- 2 - stemming klaart slechts op bij een beperkt aantal zeer gewenste gebeurtenissen
- 3 - stemming klaart helemaal niet op, zelfs niet bij zeer positieve of gewenste gebeurtenissen

17. Verwachting (toekomst):

- 0 - ziet de toekomst met gebruikelijk optimisme
- 1 - is af en toe pessimistisch, maar dit pessimisme kan worden verdreven door anderen of door gebeurtenissen
- 2 - is in hoge mate pessimistisch over de nabije toekomst
- 3 - heeft geen hoop dat eigen situatie zal verbeteren

INDIEN 1-4 PUNTEN HIERBOVEN VRAAGT U: hoelang hebt u zich zo gevoeld?

<p>Hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen gemerkt dat uw depressieve stemming slechter werd op een bepaalde tijd van de dag, bijvoorbeeld 's morgens of 's avonds? (ZO JA), houdt dit verband met een bepaalde gebeurtenis of bepaalde gebeurtenissen? Hoeveel slechter voelde u zich, een beetje slechter of veel slechter? Ook tijdens de weekends?</p>	
HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
GEEN	<p>9. Stemningswisseling:</p> <p>0 - er is geen duidelijk verband tussen stemming en de tijd van de dag</p> <p>1 - de stemming houdt vaak verband met de tijd van de dag ten gevolge van omgevingsfactoren</p> <p>2 - over het algemeen is de stemming meer gerelateerd aan de tijd van de dag dan aan gebeurtenissen</p> <p>3 - de stemming is op een vaste tijd iedere dag duidelijk en voorspelbaar beter of slechter</p> <p><i>Indien het antwoord 1, 2 of 3 is:</i></p> <p>9A. Is de stemming typisch slechter in de OCHTEND, NAMIDDAG, of AVOND (OMCIRKEL ÉÉN ANTWOORD)</p> <p>9B. Worden de stemningswisselingen door de patiënt toegeschreven aan de omgeving? JA of NEE (OMCIRKEL ÉÉN ANTWOORD)</p>

<p>Hebt u al een verlies of verdriet ervaren in uw leven, zoals de dood van een goede vriend, van een familielid (of een huisdier, het verlies van een belangrijke job)? Herinnert u zich hoe u zich voelde? In hoeverre is de bedroefde of neerslachtige stemming die u deze week hebt ervaren te vergelijken met hoe u zich toen voelde? (INDIEN NEE), wat is het verschil?</p>	
HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
GEEN	<p>10. Kwaliteit van de stemming:</p> <p>0 - de stemming is vrijwel dezelfde als de gevoelens die optreden bij een overlijden</p> <p>1 - de stemming is grotendeels zoals het verdriet bij een overlijden, hoewel niet altijd verklaarbaar, gaat gepaard met meer angst, of is van een veel grotere intensiteit</p> <p>2 - minder dan de helft van de tijd verschilt de stemming kwalitatief van verdriet en is daarom moeilijk aan anderen uit te leggen</p> <p>3 - de stemming is bijna altijd kwalitatief anders dan verdriet</p>

Bent u tijdens de afgelopen 7 dagen terneergeslagen geweest over uzelf en had u het gevoel dat u alles verkeerd deed of dat u anderen teleurgesteld hebt?

ZO JA: waaraan hebt u zitten denken? Was dit meer dan normaal voor u?

Hoe hebt u zich over uzelf gevoeld tijdens de afgelopen 7 dagen?

Hebt u gemerkt dat u een lage dunk van uzelf had tijdens de afgelopen 7 dagen? Hoe zou u uw persoonlijke kwaliteiten inschatten in vergelijking met die van anderen?

Hebt u zich schuldig gevoeld over iets dat u gedaan of niet gedaan hebt? Hoe zit het met dingen die lang geleden gebeurd zijn?

Voelt het aan alsof u bent gestraft?

Hebt u gedacht dat u zich (DEZE DEPRESSIE) op de een of andere manier zelf hebt aangedaan?

(Hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen stemmen gehoord of visioenen gezien? ZO JA: vertelt u mij er eens over.)

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

2. Schuldgevoelens:

- 0 - niet aanwezig
- 1 - zelfverwijt, heeft het gevoel dat hij mensen teleurgesteld heeft (*of schuldgevoel enkel omwille van verminderde productiviteit*)
- 2 - schuldgevoelens of piekeren over fouten of slechte daden van vroeger (*schuldgevoel, spijt, of schaamte*)
- 3 - huidige ziekte is een straf. Waanvoorstellingen van schuld (*ernstige, alomtegenwoordige schuldgevoelens*)
- 4 - hoort beschuldigende of veroordelende stemmen en/of ervaart bedreigende visuele hallucinaties

16. Zelfbeeld:

- 0 - vindt zichzelf even waardevol en nuttig als anderen
- 1 - maakt zichzelf meer verwijten dan gewoonlijk
- 2 - meent grotendeels anderen in moeilijkheden te brengen
- 3 - denkt voortdurend aan grotere of kleinere tekortkomingen van zichzelf

Hebt u de afgelopen 7 dagen gedacht dat het leven niet de moeite waard is? Hebt u gedacht dat het beter zou zijn als u dood was? Hebt u eraan zitten denken uzelf kwaad te doen of zelfmoord te plegen?

ZO JA: waaraan hebt u zitten denken?

Hoe vaak hebt u deze gedachten? Hoelang duren deze gedachten? Hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen nagedacht over een plan?

Hebt u iets gedaan om uzelf te kwetsen of hebt u stappen ondernomen om een einde aan uw leven te maken?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

3. Zelfmoord:

- 0 - niet aanwezig
- 1 - denkt dat het leven niet de moeite waard is
- 2 - wenst dat hij/zij dood was of gedachten van mogelijke zelfdoding
- 3 - zelfmoordgedachten of -gebaren
- 4 - zelfmoordpogingen

18. Suicidale ideatie:

- 0 - denkt niet aan zelfmoord of aan de dood
- 1 - ervaart het leven als leeg of niet de moeite waard om te leven
- 2 - denkt verschillende keren per week gedurende verschillende minuten aan zelfmoord of de dood
- 3 - denkt verschillende keren per dag diep na over zelfmoord of de dood, heeft zelfmoordplannen gemaakt, of heeft al een zelfmoordpoging ondernomen

Laten we het over uw slaap hebben. Wat waren de normale uren dat u ging slapen en dat u ontwaakte voordat dit begon?

Hoe laat bent u tijdens de afgelopen 7 dagen in slaap gevallen en wakker geworden?

Hebt u moeite gehad in slaap te vallen aan het begin van de nacht? (Vlak nadat u naar bed ging, hoelang duurde het voordat u in slaap viel?)

Hoeveel nachten hebt u deze week moeite gehad in slaap te vallen?

HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
<p>4. Vroege insomnie (initiële insomnie):</p> <p>0 - geen moeite in slaap te vallen 1 - klaagt nu en dan moeite te hebben in slaap te vallen (<i>i.e., ½ uur of meer, 2-3 nachten</i>) 2 - klaagt erover elke nacht moeite te hebben in slaap te vallen (<i>i.e., ½ uur of meer, 4 of meer nachten</i>)</p>	<p>1. Inslapstoornis:</p> <p>0 - het duurt nooit langer dan 30 minuten om in slaap te vallen 1 - het duurt ten minste 30 minuten om in slaap te vallen, minder dan de helft van de tijd 2 - het duurt ten minste 30 minuten om in slaap te vallen, meer dan de helft van de tijd 3 - het duurt ten minste 60 minuten om in slaap te vallen, meer dan de helft van de tijd</p>

Bent u tijdens de afgelopen 7 dagen midden in de nacht wakker geworden? ZO JA: staat u op? Wat doet u? (Gaat u alleen maar naar de wc?)

Als u naar bed teruggaat, kunt u dan dadelijk weer in slaap vallen?

Hoelang blijft u wakker?

Hoeveel nachten hebt u deze week moeite gehad in slaap te vallen?

(INDIEN GEEN INSOMNIA) Hebt u rusteloos geslapen of werd uw slaap sommige nachten verstoord?

HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
<p>5. Midden-insomnie:</p> <p>0 - geen problemen 1 - klaagt over rusteloosheid en gestoord te zijn gedurende de nacht (<i>of soms, i.e., 2-3 nachten hinder, ½ uur of meer</i>) 2 - wordt 's nachts wakker – uit bed gekomen (<i>behalve om naar de wc te gaan</i>); (<i>vaak, i.e., 4 of meer nachten hinder, ½ uur of meer</i>)</p>	<p>2. Doorslapstoornis:</p> <p>0 - wordt 's nachts niet wakker 1 - slaapt onrustig en licht; wordt weinig wakker 2 - wordt ten minste één keer per nacht wakker, maar valt weer gemakkelijk in slaap 3 - wordt meer dan één keer per nacht wakker en blijft dan 20 minuten of langer wakker, meer dan de helft van de tijd</p>

Hoe laat bent u tijdens de afgelopen 7 dagen de laatste keer 's morgens wakker geworden?

INDIEN VROEG: ontwaakt u met een wekker, of wordt u vanzelf wakker? Hoe laat wordt u gewoonlijk wakker (d.w.z. als u zich goed voelt)?

Hoe vaak bent u tijdens de afgelopen 7 dagen 's morgens vroeg wakker geworden?

Kunt u dan opnieuw in slaap vallen?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

6. Late insomnia (eind-insomnia):

- 0 - geen problemen
- 1 - ontwaakt in de vroege ochtenduren, maar valt weer in slaap (*soms, i.e., 2-3 nachten, ½ uur of meer*)
- 2 - kan niet weer in slaap vallen indien opgestaan (*vaak, i.e., 4 of meer nachten hinder, ½ uur of meer*)

3. Vroegtijdig ontwaken:

- 0 - wordt meer dan de helft van de tijd niet meer dan 30 minuten voordat het nodig is wakker
- 1 - wordt meer dan 30 minuten voordat het nodig is wakker, meer dan de helft van de tijd
- 2 - wordt ten minste 1 uur voordat het nodig is wakker, meer dan de helft van de tijd
- 3 - wordt ten minste 2 uur voordat het nodig is wakker, meer dan de helft van de tijd

Hoeveel uur hebt u gemiddeld geslapen tijdens een periode van 24 uur tijdens de afgelopen 7 dagen, inclusief dutjes? Is dit een normale hoeveelheid voor u? Wat is de langste periode dat u hebt geslapen tijdens een periode van 24 uur tijdens de afgelopen 7 dagen?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

GEEN

4. Hypersomnia:

- 0 - slaapt niet langer dan 7-8 uur per nacht, zonder overdag een dutje te doen
- 1 - slaapt niet langer dan 10 uur binnen een etmaal (inclusief dutjes)
- 2 - slaapt niet langer dan 12 uur binnen een etmaal (inclusief dutjes)
- 3 - slaapt langer dan 12 uur binnen een etmaal (inclusief dutjes)

Hoe hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen uw tijd doorgebracht (als u niet op uw werk bent)?

Is dat normaal voor u?

Hebt u interesse gehad (DIE DINGEN) te doen, of denkt u dat u uzelf moet dwingen ze te doen?

Hoe zou u uw niveau van interesse en motivatie voor het doen van dagelijkse activiteiten omschrijven?

Bent u opgehouden dingen te doen die u vroeger deed? (Hoe staat het met hobby's?) ZO JA: Waarom?

Hoeveel uur per dag besteedt u aan dingen die u interesseren?

Is er nog iets waar u naar uit ziet?

Hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen plezier gehad? (INDIEN NEE), hebt u van iets genoten (maaltijd, film, tijd met vrienden)? **(ZO JA)**, was dat plezier op een voor u normaal niveau?

ALS U WERKT (AL DAN NIET THUIS): kunt u nog evenveel (werk) doen als u gewoonlijk deed?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

7. Werk en activiteiten:

- 0 - geen problemen
- 1 - gedachten en gevoelens van onvermogen, vermoeidheid of zwakheid met betrekking tot activiteiten, werk of hobby's (*kleine vermindering in interesses of plezier; geen zichtbare verslechtering van functioneren*)
- 2 - verlies van interesse in activiteiten, hobby's of werk – door rechtstreekse mededeling van de patiënt of indirect door lusteloosheid, besluiteloosheid en aarzeling (*denkt dat hij zichzelf moet dwingen om werk of activiteiten te doen; heeft het gevoel dat hij/zij zichzelf naar het werk of andere activiteiten moet sleuren; duidelijke vermindering in interesses, plezier of functioneren*)
- 3 - vermindering van feitelijke tijd die aan activiteiten besteed wordt, of vermindering van productiviteit (*ernstige vermindering in interesses, plezier of functioneren*)
- 4 - werkt niet meer vanwege huidige ziekte (*niet in staat om te werken of primaire rol te vervullen omwille van ziekte en totaal verlies aan interesses*)

19. Betrokkenheid:

- 0 - geen verandering van gebruikelijke interesse in andere mensen en activiteiten
- 1 - merkt afname in vroegere interesses of activiteiten
- 2 - heeft alleen nog interesse in een of twee dingen
- 3 - heeft vrijwel geen interesse meer in vroegere activiteiten

21. Plezier/genieten (sluit seksuele activiteiten uit):

- 0 - neemt deel aan aangename bezigheden en geniet daarvan net als gewoonlijk
- 1 - heeft minder plezier in aangename bezigheden dan gewoonlijk
- 2 - kan nog slechts zelden genieten van welke bezigheid dan ook
- 3 - vindt nergens meer plezier in/kan nergens meer van genieten

<p>Hoe was uw concentratie tijdens de afgelopen 7 dagen? Kon u uw aandacht houden op wat u deed (zoals bijvoorbeeld lezen of televisie kijken)? Hebt u gemerkt dat kleine beslissingen moeilijker waren dan gewoonlijk (welke kleren trek ik aan, wat ga ik eten, wat ga ik bekijken op tv)?</p>	
HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
GEEN	<p>15. Concentratie/besluitvaardigheid:</p> <p>0 - geen verandering in gebruikelijke concentratievermogen en in besluitvaardigheid</p> <p>1 - voelt zich nu en dan besluiteloos of merkt dat de aandacht vaak afdwaalt</p> <p>2 - heeft meestal grote moeite om de aandacht vast te houden of om beslissingen te nemen</p> <p>3 - kan zich niet goed genoeg concentreren om te lezen of kan zelfs geen kleine beslissingen nemen</p>

<p>Hebt u gevoeld dat uw denk-, spraak- of bewegingsvermogen tijdens de afgelopen 7 dagen vertraagd waren? Hebben anderen hierover opmerkingen gemaakt?</p>	
HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
<p>BEOORDELING GEBASEERD OP OBSERVATIE TIJDENS INTERVIEW</p> <p>8. Retardatie (langzame gedachtegang en spraakvermogen; verminderd vermogen tot concentratie; verminderde motoriek):</p> <p>0 - normaal spraak- en denkvermogen</p> <p>1 - geringe retardatie tijdens interview (<i>of een weinig psychomotorische retardatie</i>)</p> <p>2 - kennelijke retardatie tijdens interview (<i>i.e., gematigd, een paar problemen tijdens interview; opmerkelijke pauzes en vertraagd denken</i>)</p> <p>3 - moeizaam interview (<i>ernstige psychomotorische retardatie, interview verliep zeer moeilijk, zeer lange pauzes</i>)</p> <p>4 - volledige stupor (<i>extreme retardatie; stupor; interview was nauwelijks mogelijk</i>)</p>	<p>BEOORDELING GEBASEERD OP OBSERVATIE TIJDENS INTERVIEW EN EIGEN RAPPORT VAN PATIËNT</p> <p>23. Psychomotorische retardatie:</p> <p>0 - denkt, spreekt en gebaart in normaal tempo</p> <p>1 - vertraagd in het denken en de modulatie van de stem is verminderd</p> <p>2 - heeft verschillende seconden nodig om de meeste vragen te beantwoorden; meldt vertraagd denken</p> <p>3 - zonder duidelijke aansporing worden de meeste vragen niet beantwoord</p>

<p>Hebt u gemerkt dat u zich tijdens de afgelopen 7 dagen rusteloos of zenuwachtig voelde? Hebt u gemerkt dat u niet kon blijven zitten of dat u steeds moest rondlopen?</p>	
<p>HAMD-ITEM</p>	<p>IDS-C-ITEM</p>
<p>BEOORDELING GEBASEERD OP OBSERVATIE TIJDENS INTERVIEW</p> <p>9. Agitatie:</p> <p>0 - geen (<i>bewegingen binnen het normale bereik</i>) 1 - friemelt 2 - speelt met handen, haar enz. 3 - steeds in beweging, kan niet stilzitten 4 - wrijft handen, bijt nagels, trekt aan haar, bijt op lippen (<i>interview onmogelijk</i>)</p>	<p>BEOORDELING GEBASEERD OP OBSERVATIE TIJDENS INTERVIEW EN EIGEN RAPPORT VAN PATIËNT</p> <p>24. Psychomotorische agitatie:</p> <p>0 - geen versnelling of desorganisatie in denken en van gebaren 1 - is zenuwachtig, wringt de handen en kan niet rustig op een stoel zitten 2 - beschrijft de neiging om te bewegen en vertoont motorische onrust 3 - is niet in staat om stil te zitten. Loopt te ijsberen met of zonder toestemming</p>

<p>Hebt u zich tijdens de afgelopen 7 dagen bijzonder gespannen of prikkelbaar gevoeld? ZO JA: is dit meer dan wat normaal is voor u?</p> <p>Bent u ongewoon twistziek of ongeduldig geweest? Hebt u gemerkt dat u kwaad werd op anderen voor een kleinigheid? Meer dan normaal voor u? Hoe vaak tijdens de afgelopen 7 dagen?</p> <p>Hebt u zich bijzonder angstig, nerveus of gespannen gevoeld tijdens de afgelopen 7 dagen? Hoe vaak?</p> <p>Hebt u zich een hoop zorgen gemaakt over kleine dingen, dingen waarover u zich normaal niet bezorgd maakt? ZO JA: wat voor dingen, bijvoorbeeld?</p>	
<p>HAMD-ITEM</p>	<p>IDS-C-ITEM</p>
<p>10. Psychische angst:</p> <p>0 - geen problemen 1 - subjectieve gespannenheid en prikkelbaarheid (<i>weinig, soms</i>) 2 - bezorgd over kleine dingen (<i>gematigd, veroorzaakt een beetje leed of excessieve bezorgdheid over echte problemen</i>) 3 - onrustige houding waarneembaar op gezicht of in spraak (<i>ernstig; stoornis in functioneren omwille van angst</i>) 4 - angsten uitgedrukt zonder te zijn gevraagd (<i>symptomen leiden tot niet-functioneren</i>)</p>	<p>6. Stemming (prikkelbaar):</p> <p>0 - voelt zich niet prikkelbaar 1 - voelt zich minder dan de helft van de tijd prikkelbaar 2 - voelt zich meer dan de helft van de tijd prikkelbaar 3 - voelt zich bijna altijd heel erg prikkelbaar</p> <p>7. Stemming (angstig of gespannen):</p> <p>0 - voelt zich niet angstig of gespannen 1 - voelt zich minder dan de helft van de tijd angstig of gespannen 2 - voelt zich meer dan de helft van de tijd angstig of gespannen 3 - voelt zich bijna altijd uiterst angstig of gespannen</p>

Hebt u zich soms plotseling heel erg bang, angstig of zeer ongemakkelijk gevoeld? Geheel in paniek zonder duidelijke reden? Is dit gebeurd tijdens de afgelopen 7 dagen? Wanneer is dit het laatst gebeurd? Wat gebeurde er?
 Zijn er situaties of zaken waar u voortdurend een afkeer van hebt of die u steeds vermijdt omdat ze u zenuwachtig maken? Hebt u fobieën? Hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen gemerkt dat u deze situaties of zaken nog meer vermijdt?

HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
<p>GEEN</p>	<p>27. Paniek/fobische symptomen:</p> <p>0 - heeft geen paniekaanvallen of fobische symptomen 1 - heeft lichte paniekaanvallen of fobieën die gewoonlijk het gedrag niet veranderen en die het functioneren niet hinderen 2 - heeft duidelijke paniekaanvallen of fobieën waardoor het gedrag wordt gewijzigd, maar die het functioneren niet hinderen 3 - heeft invaliderende paniekaanvallen ten minste één keer per week of ernstige fobieën die leiden tot volledig en regelmatig vermijdingsgedrag</p>

Vertel me eens of u tijdens de afgelopen 7 dagen de volgende lichamelijke symptomen hebt gehad. (LEES DE LIJST VOOR)

- GI - droge mond, gas, indigestie, constipatie, diarree, maagkrampen, boeren, urinaire frequentie
- C-V - hartpalpataties, hoofdpijnen
- ADEMH. - hyperventilatie, zuchten, ademnood (dyspnoe); zweten
- ANDERE - tremoren, oorsuizingen (tinnitus), wazig zien, warme en koude opwellingen, pijn in de borststreek

VOOR ELK AANWEZIG EN BEVESTIGD SYMPTOOM:

Hoeveel last hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen van (HET SYMPTOOM) gehad? (Hoe erg werd het? Hoe lang of hoe vaak kreeg u het?)

OPMERKING: BEOORDEEL SYMPTOMEN NIET DIE DUIDELIJK IN VERBAND STAAN MET EEN GEDOCUMENTEERDE FYSIEKE CONDITIE.

HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
<p>11. Somatische angst</p> <ul style="list-style-type: none"> 0 - niet aanwezig 1 - mild (<i>sympto(o)m(en) aanwezig maar zeldzaam, geen stoornis, weinig leed</i>) 2 - matig (<i>sympto(o)m(en) meer aanhoudend, of een zekere belemmering van gebruikelijke activiteiten, gematigd leed</i>) 3 - ernstig (<i>aanzienlijke verslechtering van het functioneren</i>) 4 - nergens toe in staat 	<p>26. Vegetatieve klachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> 0 - meldt geen hartkloppingen, tremoren, wazig zicht, tinnitus of overmatig zweten, kortademigheid, warme en koude opwellingen, pijn in de borststreek 1 - bovenstaande klachten zijn licht en slechts af en toe aanwezig 2 - bovenstaande klachten zijn matig, en meer dan de helft van de tijd aanwezig 3 - bovenstaande klachten geven beperkingen in het functioneren <p>28. Gastro-intestinaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> 0 - er is geen verandering in de gewoonlijke stoelgang 1 - heeft meestal last van lichte verstopping en/of lichte diarree 2 - heeft last van verstopping en/of diarree zonder dat het dagelijkse functioneren wordt beïnvloed 3 - heeft af en toe last van verstopping en/of diarree waarvoor behandeling nodig is of waardoor het dagelijkse functioneren wordt beïnvloed

**Hoe was uw eetlust tijdens de afgelopen 7 dagen? Indien vergeleken met uw normale eetlust?
 INDIEN MINDER: hoeveel minder dan normaal?**

Moest u zichzelf dwingen om te eten?

Hebben anderen u moeten aansporen om te eten? (Hebt u maaltijden overgeslagen?)

Hebt u gemerkt dat u meer eet dan normaal? Elke dag? Hebt u gemerkt dat u meer eet tijdens de maaltijden? Hebt u gemerkt dat u snacks eet of meer eet tussen twee maaltijden? Hebt u het gevoel gehad dat u dwangmatig wou eten? Hebt u eetaanvallen gehad?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

12. Somatische symptomen, gastro-intestinaal:

- 0 - geen
- 1 - verlies van eetlust, maar eet zonder aanmoediging (*iets minder eetlust dan gewoonlijk*)
- 2 - heeft moeite te eten zonder aansporing (*of aanzienlijk minder eetlust, met of zonder zichzelf te moeten dwingen om te eten*)

11. Eetlust (verminderd):

- 0 - de eetlust is niet anders dan gewoonlijk
- 1 - eet wat minder vaak en/of kleinere hoeveelheden dan gewoonlijk
- 2 - eet veel minder dan gewoonlijk en alleen met eigen inspanning
- 3 - eet nauwelijks binnen een etmaal en alleen met extreme eigen inspanning of op aandringen van anderen

12. Eetlust (toegenomen):

- 0 - de eetlust is niet anders dan gewoonlijk
- 1 - voelt vaker dan gewoonlijk de behoefte om te eten
- 2 - eet regelmatig meer en/of grotere hoeveelheden dan normaal
- 3 - voelt een sterke neiging om tijdens en tussen de maaltijden door te veel te eten

Beoordeel enkel 11 OF 12 (niet beide)

Hoe was het met uw energie tijdens de afgelopen 7 dagen?

INDIEN WEINIG ENERGIE: hebt u zich moe gevoeld? (Hoe vaak? Hoe erg was het?)

Hebt u deze week last of pijn gehad? (Bv. rugpijn, hoofdpijn of spierpijn?)

Hoe vaak? Hoe erg was het?

Hebt u zich tijdens de afgelopen 7 dagen uitgeput gevoeld alsof u gebukt ging onder een zware last, alsof er tonnen gewicht aan uw armen en benen hingen? Hoeveel dagen? Hoe vaak? Belemmerden deze symptomen uw dagelijkse activiteiten?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

13. Somatische symptomen, algemeen

- 0 - geen
- 1 - zwaar gevoel in de ledematen, de rug of het hoofd. Rugpijn, hoofdpijn, spierpijn. Verlies van energie en vermoeidheid (*iets minder energie dan gewoonlijk; weinig, periodiek verlies van energie of spierpijn/zwaar gevoel*)
- 2 - om het even welke duidelijke symptomen (*aanhoudende, aanzienlijke vermindering van energie of spierpijn/zwaar gevoel*)

20. Energie/vermoeidheid:

- 0 - geen verandering in normale energieniveau
- 1 - wordt sneller moe dan gewoonlijk
- 2 - heeft grote moeite met het beginnen aan of volhouden van gewone dagelijkse bezigheden
- 3 - is niet in staat om de gewone dagelijkse bezigheden uit te voeren door gebrek aan energie

25. Somatische klachten:

- 0 - zegt geen zwaar gevoel of pijn in de ledematen te hebben
- 1 - heeft af en toe klachten van hoofd-, buik-, rug- of gewrichtspijn, maar deze zijn niet belemmerend
- 2 - deze pijnklachten zijn meestal aanwezig
- 3 - deze pijnklachten geven beperkingen in het functioneren

30. Zwaar gevoel/lichamelijke energie:

- 0 - ervaart geen zwaar gevoel in het lichaam en het ontbreken van lichamelijke energie
- 1 - heeft soms last van een zwaar gevoel in het lichaam en het ontbreken van lichamelijke energie, maar zonder negatieve invloed op het werk, school of op activiteiten
- 2 - meer dan de helft van de tijd heeft hij/zij een zwaar gevoel in het lichaam (ontbreken van lichamelijke energie)
- 3 - voelt zich meestal, een aantal uren per dag, een aantal dagen per week, zwaar in het lichaam (ontbreken van lichamelijke energie)

Soms, als bijverschijnsel van depressie of angstige gevoelens, kunnen mensen interesse in seksuele omgang verliezen. Hoeveel zin in seks had u tijdens de afgelopen 7 dagen? (Ik vraag niet of u feitelijke seksuele omgang hebt gehad, maar over uw interesse in seksuele activiteit.)

Hebt u aan seks gedacht tijdens de afgelopen 7 dagen?

Heeft er verandering plaatsgevonden in uw interesse in seksuele activiteit (vanaf wanneer u zich goed voelde)?
 ZO JA: is dit ongewoon voor u, als u dit vergelijkt met wanneer u zich goed voelt? (Is het een beetje minder of veel minder?)

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

14. Genitale symptomen (zoals verlies van libido, moeilijkheden met menstruatie):

- 0 - niet aanwezig
- 1 - mild (*wat minder interesse dan gewoonlijk*)
- 2 - ernstig (*veel minder interesse dan gewoonlijk*)

22. Seksuele belangstelling:

- 0 - heeft gewone belangstelling voor of plezier in seks
- 1 - belangstelling voor seks is wat minder dan gewoonlijk of heeft iets minder plezier in seks dan vroeger
- 2 - heeft weinig behoefte aan seks of beleeft er zelden plezier aan
- 3 - heeft absoluut geen belangstelling voor seks of beleeft er geen plezier aan

Hoe vaak is uw aandacht tijdens de afgelopen 7 dagen geconcentreerd geweest op uw lichamelijke gezondheid of hoe uw lichaam werkt (vergeleken met hoe vaak u er normaal over denkt)? (Hebt u zich veel zorgen gemaakt over lichamelijk ziek zijn of het te worden? Heeft dit uw gedachten erg in beslag genomen?)

Klaagt u veel over hoe u zich lichamelijk voelt?

Hebt u gemerkt dat u hulp vroeg voor dingen die u eigenlijk zelf kon doen?
 ZO JA: kunt u hiervan een voorbeeld geven? Hoe vaak is dit gebeurd?

HAMD-ITEM

IDS-C-ITEM

15. Hypochondrie:

- 0 - niet aanwezig (*afwezigheid van een weinig onnodige bezorgdheid OF volledig gerustgesteld*)
- 1 - zelfgeabsorbeerd (*lichamelijk, onnodig bezorgd over zijn/haar gezondheid OF lichtjes ongerust ondanks geruststelling*)
- 2 - volledig in beslag genomen door gezondheid (*vaak excessieve bezorgdheid over zijn/haar gezondheid OF zeker bezorgd een bepaalde ziekte te hebben ondanks medische geruststelling*)
- 3 - veelvuldige klachten, om hulp vragen enz. (*is ervan overtuigd dat er een fysiek probleem is dat de artsen niet kunnen vinden; overdreven of onrealistische bezorgdheid om lichaam en fysieke gezondheid*)
- 4 - hypochondrische waanvoorstellingen (*bv., heeft het gevoel dat delen van het lichaam aan het bederven zijn of weggotten; komt zelden voor bij poliklinische patiënten*)

GEEN

Hebt u gewicht verloren sinds het begin van deze (DEPRESSIE)? ZO JA: hebt u tijdens de afgelopen 7 dagen gewicht verloren? (Was dit omdat u zich gedeprimeerd of neerslachtig voelde?) Hoeveel gewicht hebt u verloren?

INDIEN NIET ZEKER: denkt u dat uw kleren losser zitten?

Hoeveel is uw gewicht veranderd tijdens de afgelopen 14 dagen?

BIJ FOLLOW-UP: bent u weer wat aangekomen?

HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
<p>16. Gewichtsverlies tijdens de afgelopen 7 dagen</p> <p>Bij score op basis van beschrijving:</p> <ul style="list-style-type: none"> 0 - geen gewichtsverlies of gewichtsverlies NIET veroorzaakt door huidige ziekte 1 - waarschijnlijk gewichtsverlies als gevolg van huidige depressie 2 - duidelijk (volgens patiënt) gewichtsverlies als gevolg van depressie 	<p>13. Gewicht (afname) tijdens de afgelopen 14 dagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> 0 - geen gewichtsverandering 1 - heeft het gevoel dat hij/zij wat is afgevallen 2 - is 1 kg of meer afgevallen 3 - is 2,5 kg of meer afgevallen <p>14. Gewicht (toename) tijdens de afgelopen 14 dagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> 0 - geen gewichtsverandering 1 - heeft het gevoel dat hij/zij wat is aangekomen 2 - is 1 kg of meer aangekomen 3 - is 2,5 kg of meer aangekomen
<p>Beoordeel enkel 13 OF 14 (niet beide)</p>	

BEOORDELING GEBASEERD OP OBSERVATIE TIJDENS INTERVIEW	
HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
17. Inzicht: 0 - erkent te lijden aan depressie en ziek te zijn OF lijdt momenteel niet aan depressie 1 - erkent ziekte, maar schrijft de oorzaak toe aan slecht voedsel, overwerk, virus, behoefte aan rust enz. (<i>ontkent ziekte, maar aanvaardt mogelijkheid dat hij/zij ziek is, bv. "Ik denk niet dat er iets mis is, maar anderen schijnen te denken van wel"</i>) 2 - ontkent volkomen ziek te zijn (<i>volledige ontkenning van ziekte, bv., "Ik ben helemaal niet depressief, alles is ok"</i>)	GEEN

Voelde u zich gemakkelijk afgewezen, gekleineerd of bekritiseerd door anderen? Hoe vaak gebeurde dit? Hoe reageert u wanneer dit gebeurt: kwaad, terneergeslagen, enz.? (Probeer de ernst van de reactie te achterhalen). In hoeverre beïnvloedt dit uw sociale relaties of de voltooiing van huishoudelijke taken?

HAMD-ITEM	IDS-C-ITEM
GEEN	29. Interpersoonlijke gevoeligheid: 0 - heeft zich in het geheel niet snel afgewezen, gekleineerd, bekritiseerd of gekwetst gevoeld door anderen 1 - voelt zich soms afgewezen, gekleineerd, bekritiseerd of gekwetst door anderen 2 - voelt zich vaak afgewezen, gekleineerd, bekritiseerd of gekwetst door anderen, maar dit resulteert niet in verminderd sociaal of beroepsmatig functioneren 3 - voelt zich vaak afgewezen, gekleineerd, bekritiseerd of gekwetst door anderen en dit resulteert in verminderd sociaal of beroepsmatig functioneren

TOTALE HAMILTON-DEPRESSIESCORE (17 ITEMS): ___ ___

TOTALE IDS-SCORE (30 ITEMS): ___ ___

INDIEN U EEN SCORE HAALT VAN 1, 2, 3 OF 4 VOOR HET ZELFMOORDITEM (HAMD-ITEM 3 OF IDS-ITEM 18), ZORG DAN DAT U DE C-SSRS VOORLEGT.